

Věci a něco (,něca‘)

Když se rozhlížíme kolem sebe, vidíme nejdříve jednotlivé věci (vidíme ovšem jen „něco“, do tvaru jednotlivé věci to musíme nejdříve složitě upravit na základě srovnání s rozlehlejší zkušeností). Už to je ovšem náš vněmový a myšlenkový výkon: víme přece, že samo vidění je výkonem našeho zraku jakožto smyslového orgánu vidění (a stejné to je i s ostatními smysly). Otázkou ovšem zůstává, nakolik můžeme (smíme) hovořit o „našem“ výkonu. Z fyziologického hlediska jde i na nižších úrovních o jakési automatismy, jejichž obdoby najdeme nejen u vyšších živočichů, a vlastně ještě na daleko nižších úrovních, přinejmenším u všech organismů, ale pokud smíme odhadem usuzovat, u všech „pravých jsoucen“ vůbec, u kterých najdeme jistý stupeň či modus reaktibility. Fyziologie je nicméně zatížena předmětností svého přístupu i svých závěrů; určitý typ „já“ (tj. subjektnosti a subjektu v jeho jedinečnosti) musíme předpokládat všude, kde lze nějakou formu reaktibility najít (shledat). Proto ona formulace „naše vidění“ musí být chápána jako vidění určitého jedinečného subjektu, schopného výkonu reagování a tedy aktivity. Každý subjekt je ve své aktivitě nějak vztažen k jiným subjektům (a jejich skupinám či hromadám), ale „předmětností“ ještě není (nemusí být) zatížen, přinejmenším nikoli převládající předmětností. Druhé subjekty (ale také skupiny subjektů) jsou pak (mohou být) podnětem jeho reagování, a to ještě předtím, než byly interpretovány jako jednotlivé ‚věci‘.

(Praha, 190504-1.)